

**МІНІСТЕРСТВО
АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

Мінагрополітики

вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001
тел. 226-25-39, факс 278-76-02
web: www.minagro.gov.ua
код ЄДРПОУ 37471967
e-mail: info@minagro.gov.ua

**MINISTRY
OF AGRARIAN POLICY AND
FOOD OF UKRAINE**

Minagropolicy

24, Khreshchatyk str., Kyiv 01001
tel. +380-44/226-25-39
fax +380-44/278-76-02
web: www.minagro.gov.ua
e-mail: info@minagro.gov.ua

12.10.2018 № 37-13-11/23177

На № _____ від _____

**Головам обласних державних
адміністрацій
(за списком)**

Шановні колеги!

Для забезпечення гарантій дотримання прав та захисту інтересів фізичних і юридичних осіб, які займаються бджільництвом та підвищення ефективності ведення сільського господарства, шляхом залучення їх до запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, на сьогодні є актуальним питання налагодження дієвого діалогу між пасічниками, агровиробниками, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Зважаючи на вказане вище доводжу до Вашого відома деяку інформацію щодо правового регулювання бджільництва, з метою подальшого інформування органів місцевого самоврядування, пасічників та агровиробників.

Зокрема, відносини щодо розведення, використання та охорони бджіл, виробництва, заготівлі та переробки продуктів бджільництва, ефективного використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення, інших видів запилювальної флори, створення умов для підвищення продуктивності бджіл і сільськогосподарських культур, забезпечення гарантій дотримання прав та захисту інтересів фізичних і юридичних осіб, які займаються бджільництвом, регулюються та визначаються законами України «Про бджільництво», «Про захист рослин», «Про ветеринарну медицину», «Про племінну справу у тваринництві», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та іншими нормативно-правовими актами.

Серед іншого, питання реєстрації пасік, видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки, породного районування бджіл, ввезення на територію України та вивезення за її межі бджіл та продуктів бджільництва, попередження та ліквідації хвороб і отруень бджіл, в тому числі пестицидами, попередження пасічників про використання засобів захисту рослин регулюються:

1. Порядком реєстрації пасіки, Порядком видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки, Планом породного районування бджіл, Правилами ввезення на територію України та вивезення за її межі бджіл та продуктів бджільництва, що затверджені наказом Міністерства аграрної політики України, Української академії аграрних наук від 20 вересня 2000 року № 184/82 «Про затвердження нормативно-правових актів з питань розвитку бджільництва», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 жовтня 2000 р. за № 736/4957 або є додатками до нього;

2. Інструкцією щодо попередження та ліквідації хвороб і отруень бджіл, затвердженою наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини від 30.01.2001 № 9, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12 лютого 2001 р. за № 131/5322;

3. Інструкцией по профилактике отравления пчел пестицидами Государственной ветеринарной инспекции Главного управления ветеринарии Государственного агропромышленного комитета СССР від 14 червня 1989 року (далі – інструкція). Зазначена інструкція діє на території України відповідно до постанови Верховної Ради України «Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР» від 12 вересня 1991 року № 1545-ХІІ.

На сьогодні Мінагрополітики спільно з Держпродспоживслужбою, із залученням проектів технічної допомоги ЄС, експертів галузі та представників громадських об'єднань працює над оновленням законодавства з питань бджільництва та застосування засобів захисту рослин, зокрема щодо:

- оптимізації порядків отримання ветеринарно-санітарного паспорта пасіки та її реєстрації;
- оновлення законодавства щодо захисту рослин;
- посилення відповідальності агровиробників за порушення законодавства з питань бджільництва та захисту рослин;
- встановлення вимог до меду у відповідності до законодавства Європейського Союзу.

Ознайомитися з проектами відповідних нормативно-правових актів буде можливо після їх оприлюднення на сайті Мінагрополітики в розділі «Регуляторна політика».

Крім того, надаємо для використання пасічниками, агровиробниками та органами місцевого самоврядування Методичні рекомендації, розроблені членами Всеукраїнського громадського об'єднання «Спілка пасічників України», що додаються.

Мінагрополітики сподівається, що вказана вище інформація та додані Методичні рекомендації будуть корисними для підвищення рівня поінформованості всіх зацікавлених сторін щодо поточного стану та роботи міністерства з питань правового регулювання галузі бджільництва та використання засобів захисту рослин і сприятиме належному діалогу між ними.

Водночас, вважає за доцільне проведення на рівні районних державних адміністрацій нарад, зустрічей, круглих столів з питань бджільництва, із залученням засобів масової інформації, пасічників, агровиробників та органів місцевого самоврядування.

Про вжиті заходи просимо поінформувати Мінагрополітики до 30 листопада 2018 року на паперових носіях та на електронну адресу: vitaliy.vilbitskiy@minagro.gov.ua.

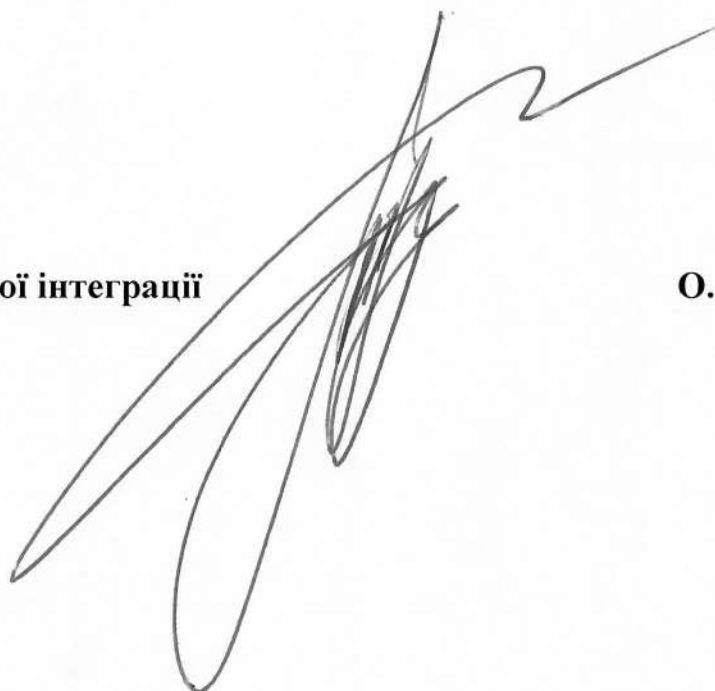
У разі виникнення додаткових запитань, просимо звертатися за номером телефону: (044) 278-67-24 – Вільбіцький Віталій Анатолійович, головний спеціаліст відділу міжнародної інтеграції в сфері технічного регулювання, санітарних та фітосанітарних заходів в АПК Департаменту аграрної політики та сільського господарства Мінагрополітики.

Додаток: на 17 арк. в 1 прим.

З повагою

**Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції**

О. Трофімцева

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Шановні пасічники та аграрії України!

В даний час бджільництво, як галузь сільського господарства, динамічно розвивається та інтенсифікується, потребує спільних зусиль щодо вирішення наявних проблем як з боку пасічників, так і з боку аграріїв, зокрема, під час використання пестицидів та агрохімікатів, упорядкування добросусідства тощо.

Одним із взаємовигідних підходів кооперації пасічника та аграрія є налагоджена робота по запиленню ентомофільних культур медоносними бджолами і відповідно збільшення виробленої продукції.

До вашої уваги пропонуються покрокові дії та примірні зразки документів, які рекомендовано використовувати пасічнику у своїй діяльності.

Методичні рекомендації розроблені з метою упередження фактів отруєння бджіл шляхом налагодження комунікативної роботи пасічника та аграрія.

З повагою,

автор методичних рекомендацій, практикуючий адвокат, заступник голови громадської організації «Обласна спілка «Дніпровський пасічник», експерт відділу секторальної політики GFA Consulting Group GmbH (питання маркування, виробництва і продажу меду) Смолов Роман.

За більш детальними роз'ясненнями можливо звернутися за номерами телефонів 050-22-860-77, 098-12-757-12 або на електронну адресу: e-mail: smolovroman@ukr.net.

ДІЯ № 1

**В ОBOB'ЯЗКОВОМУ ПОРЯДКУ
ПРОВОДИТЬСЯ РЕЄСТРАЦІЯ ПАСІКИ
ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ
АБО ЗА МІСЦЕМ РЕЄСТРАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ
ОСОБИ У МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ
АДМІНІСТРАЦІЯХ (РДА) АБО У СІЛЬСЬКИХ,
СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ РАДАХ, ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ОДИН РАЗ
В РІК ЗАСНУВАННЯ ПАСІКИ**

(ч. 3 ст.13 Закону України «Про бджільництво», п.п. 2,3 Порядку реєстрації пасік, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук за №184/82 від 20.09.2000)

На даному етапі пасічнику рекомендовано звернутись до органів місцевого самоврядування із заявою про реєстрацію пасіки згідно Зразка №1 та подати її за місцем свого проживання/реєстрації, якщо вони збігаються або за місцем реєстрації юридичної особи.

ДІЯ № 2

ОБСТЕЖЕННЯ ПАСІКИ ФАХІВЦЯМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ВЕТЕРИНАРІЇ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ В ОБЛАСТІ

(ч.1 ст. 13 Закону України «Про бджільництво», п.п. 4 Порядку реєстрації пасік, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук за № 184/82 від 20.09.2000)

На даному етапі пасічник повинен звернутися до міського/міськрайонного/міжрайонного управління головного управління Держпродспоживслужби, яким проводиться відбір паталогічного матеріалу пасіки, здійснюється його аналіз та робиться відмітка у ветеринарно-санітарному паспорті пасіки

ДІЯ № 3

ОТРИМАННЯ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОГО ПАСПОРТУ ПАСІКИ

(ч.1 ст.13 Закону України «Про бджільництво», п.п.5 Порядку реєстрації пасік, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук за № 184/82 від 20.09.2000)

Ветеринарно-санітарний паспорт видається шляхом його заповнення фахівцями управління ветеринарної медицини згідно Наказу №184/82 від 20.09.2000 року.

Цим же Наказом передбачена форма ветеринарно-санітарного паспорта, в якому зазначаються дані власника пасіки, характеристика пасіки, її ветеринарно-санітарний стан, результати обстеження, лабораторні дослідження, кількість бджолосімей та інше.

ДІЯ № 4

**РОЗМІЩЕННЯ ПАСІКИ ФІЗИЧНИМИ ТА
ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ НА ЗЕМЕЛЬНИХ
ДІЛЯНКАХ, ЯКІ ЇМ НАЛЕЖАТЬ,
ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ВІДПОВІДНО ДО
САНІТАРНО-ВЕТЕРИНАРНИХ ПРАВИЛ;
РОЗМІЩЕННЯ ПАСІК НА ЗЕМЕЛЬНИХ
ДІЛЯНКАХ ІНШИХ ВЛАСНИКІВ АБО
КОРИСТУВАЧІВ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ЗА ЇХ
ЗГОДОЮ**

(ст. 15 Закону України «Про бджільництво», Інструкція щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл, затверджена Наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України за № 9 від 30.01.2001 року)

З метою недопущення конфліктних ситуацій та налагодження плідної роботи з аграріями, у випадку розміщення пасіки на земельних ділянках сільгоспвиробника, рекомендовано звернутись до нього із заявою згідно Зразка № 2.

Потім рекомендовано проінформувати агровиробника, органи місцевого самоврядування, Держпродспоживслужби та екологічної інспекції про місце та період розташування пасіки (Зразок №3).

Крім того, рекомендовано пасічнику та аграрію користуватись автоматичною інформаційною системою Grand Expert, попередньо зареєструвавшись безкоштовно на даному електронному ресурсі (www.grand.expert)

За допомогою даного ресурсу здійснюється автоматичне оповіщення про плануемі агрохімічні роботи аграрієм.

Майбутнім пріоритетом роботи пасічника та аграрія є укладення угод про запилення.

ДІЯ № 5

ІНФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОУПРАВЛІННЯ, ЗЕМЛЕВЛАСНИКА ТА УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ВЕТЕРИНАРІЇ ПРО ПЛАНУЄМЕ МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ (КОЧІВЛЮ) ПАСІКИ

Якщо пасічник здійснює кочівлю бджіл, рекомендовано проінформувати органи місцевого самоврядування і агровиробника про плануєме місце та період кочівлі пасіки (Зразок №4).

У випадку, якщо кочівля короточасна та неможливо встановити агровиробника, поблизу земельних ділянок якого розміщено пасіку, на точку необхідно залишити контактні дані пасічника (номер телефону, П.І.Б.)

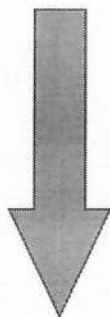
До заяви рекомендовано долучити вкопійювання із публічної кадастрової карти України, яка розташована в електронному вигляді у вільному доступі (map.land.gov.ua), на якій пасічнику самостійно нанести місце розташування кочової пасіки.

ДІЯ № 6

**ПЕРЕВЕЗЕННЯ (КОЧІВЛЯ) БДЖІЛ НА
МЕДОЗБІР ТА ЗАПИЛЕННЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ
НА ПІДСТАВІ ДОВІДКИ АБО
ВЕТЕРИНАРНОГО СВДОЦТВА НА
ПЕРЕВЕЗЕННЯ БДЖОЛОСІМЕЙ, ВИДАНІ
УПРАВЛІННЯМ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ ТА ВЕТЕРИНАРІЇ ГОЛОВНОГО
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ**

(п.3.5. Інструкції щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл, затвердженої Наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України за №9 від 30.01.2001 року)

ДІЯ № 7

РОЗТАШУВАННЯ ПАСІКИ НА МІСЦЕВОСТІ

(Інструкція щодо попередження та ліквідації хвороб і отруень бджіл, затверджена Наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України за № 9 від 30.01.2001 року)

Розташування пасіки на місцевості – стаціонарної/кочової, проводиться згідно Інструкції щодо попередження та ліквідації хвороб і отруень бджіл від 30.01.2001 року за № 9.

З метою недопущення конфліктних ситуацій між пасічниками (добросусідство, виставлення пасіки на перельоті тощо), рекомендовано через органи місцевого або безпосередньо пасічнику особисто спілкуватись з іншими пасічниками, розташованих по сусідству.

Ефективна комунікація пасічників проводиться у форматі громадських об'єднань пасічників.

ДІЯ № 8

ІНІЦІУВАННЯ ПАСІЧНИКОМ ПЕРЕД СІЛЬСЬКОЮ, СЕЛИЩНОЮ РАДОЮ АБО ОБ'ЄДНАНОЮ ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ ПРО СТВОРЕННЯ ПОСТІЙНО-ДІЮЧОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ БДЖІЛЬНИЦТВА, В ТОМУ ЧИСЛІ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ОТРУЄННЯ БДЖІЛ
ЧЛЕНИ КОМІСІЇ:

- **ВЕТЕРИНАРНИЙ ЛІКАР;**
- **АГРОНОМ СУБ'ЄКТУ ГОСПОДАРЮВАННЯ (за бажанням);**
- **ПАСІЧНИК;**
- **ПРЕДСТАВНИК СІЛЬСЬКОЇ/СЕЛИЩНОЇ РАДИ АБО ГРОМАДИ(ЗЕМЛЕВПОРЯДНИК);**
- **ДЕПУТАТ РАДИ/ГРОМАДИ**

(п. 4.1. Інструкції по профілактиці отруєння бджіл пестицидами від 14.06.1989 року, затверджена Всесоюзним виробничо-науковим об'єднанням по агрохімічному обслуговуванню сільського господарства «Союзсельхозхимия» і Головним управлінням ветеринарії Держагропрому СРСР 14.06.1989 року)

З метою упередження конфліктних ситуацій між пасічником та аграрієм, налагодження роботи та інформування про агрохімічні роботи на території ради (громади), пасічнику рекомендовано звернутись на адресу органів місцевого самоврядування із заявою про створення вищевказаної комісії.

Зразок заяви № 5.

ПРИМІРНІ ЗРАЗКИ
ДОКУМЕНТІВ

ЗРАЗОК № 1

Голові сільської/селищної ради,
об'єднаної територіальної громади

Пасічника _____,
адреса проживання, телефон

ЗАЯВА

Прошу Вас зареєструвати належну мені пасіку у кількості _____
бджолосімей.

Пасіка розташована за адресою _____.

Дата

підпис

П.І.Б.

ЗРАЗОК № 2

Голові СФГ/директору ТОВ

Пасічника П.І.Б., адреса проживання,
контактний телефон

ЗВЕРНЕННЯ

Повідомляю, що я, (П.І.Б. пасічника), у відповідності до ст.13 Закону України «Про бджільництво» та Порядку реєстрації пасік, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук за №184/82 від 20.09.2000, зареєстрований в якості пасічника у _____ сільській (селищній) раді/об'єднаній територіальній громаді, отримав ветеринарно-санітарний паспорт на пасіку.

У відповідності до ч. 2 ст.15 Закону України «Про бджільництво» прошу надати згоду на розміщення належної мені пасіки на території земельної ділянки, яку використовує СФГ/ТОВ.

Додаток: копія ветеринарного паспорта;
викопіювання із публічної кадастрової карти України
із позначенням місця розташування належної мені пасіки.

П.І.Б.

підпис

дата

ЗРАЗОК № 3

Голові СФГ/директору ТОВ

Копія: Голові сільської/селищної ради,
об'єднаної територіальної громадиКопія: Начальнику Держпродспоживслужби
у Дніпропетровській областіНачальнику Державної екологічної
інспекції у Дніпропетровській областіПасічника П.І.Б., адреса проживання,
контактний телефон**ЗВЕРНЕННЯ**

Повідомляю, що я, (П.І.Б. пасічника), у відповідності до ст.13 Закону України «Про бджільництво» та Порядку реєстрації пасік, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук за №184/82 від 20.09.2000, зареєстрований в якості пасічника у _____ сільській (селищній) раді/територіальній громаді, отримав ветеринарно-санітарний паспорт на пасіку.

Дійним повідомляю, що у період з _____ до _____ на території _____ сільської (селищної) ради/територіальної громади буде розміщено належну мені пасіку.

З метою виключення випадків отруєння бджіл під час обробітку сільськогосподарських культур пестицидами, у відповідності до Закону України «Про бджільництво», Інструкції щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл, затвердженої Наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України за №9 від 30.01.2001 року та Інструкції по профілактиці отруєння бджіл пестицидами від 14.06.1989 року, затверджена Всесоюзним виробничо-науковим об'єднанням по агрохімічному обслуговуванню сільського господарства «Союзсельхозхимия» і Головним управлінням ветеринарії Держагропрому СРСР 14.06.1989 року:

ПРОШУ:

1. Не пізніше 3 (трьох) діб до проведення хімічних обробок сільськогосподарських культур пестицидами повідомити мене щодо

проведення даних робіт, вказавши назву пестицида, місце (у радіусі 7 км.), час і спосіб проведення обробітку;

2. Повідомити про виконання даних робіт Держпродспоживслужбу у Дніпропетровській області;

3. Використовувати засоби захисту рослин, які пройшли державну реєстрацію і включені до переліку, дозволених до застосування;

4. Хімічний обробіток сільськогосподарських культур проводити в нелітний для бджіл час (після 21-00 години або нелітний час);

5. Не допускати обробіток квітучих медоносів і пилюконосів під час масового льоту бджіл.

Додаток: копія ветеринарного паспорту;
викопіювання із публічної кадастрової карти України із позначенням місця розташування належної мені пасіки.

П.І.Б. пасічника

підпис

дата

ЗРАЗОК № 4

Голові сільської/селищної ради,
територіальної громади

Пасічника _____,
адреса проживання, телефон

ІНФОРМАЦІЯ

Повідомляю, що у мене у власності перебуває пасіка у кількості _____ бджолосімей.

Пасіка зареєстрована за адресою _____,
орієнтовано в період з _____ до _____ пасіка буде
знаходитись на території/поблизу/на межі/між _____.

Додаток: копія ветеринарного паспорту;
викопіювання із публічної кадастрової карти України
із позначенням місця розташування належної мені пасіки.

Дата

підпис

П.І.Б.

ЗРАЗОК № 5

Голові сільської/селищної ради,
об'єднаної територіальної громади

Пасічника _____,
адреса проживання, телефон

ЗАЯВА

Повідомляю, що я, (П.І.Б. пасічника), у відповідності до ст.13 Закону України «Про бджільництво» та Порядку реєстрації пасік, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук за №184/82 від 20.09.2000, зареєстрований в якості пасічника у _____ сільській (селищній) раді/територіальній громаді, отримав ветеринарно-санітарний паспорт на пасіку.

З метою упередження випадків отруєння бджіл агрохімікатами під час проведення сільськогосподарських робіт, керуючись Законом України «Про бджільництво», Інструкцією щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл, затвердженої Наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України за № 9 від 30.01.2001 року та Інструкцією по профілактиці отруєння бджіл пестицидами від 14.06.1989 року, затверджена Всесоюзним виробничо-науковим об'єднанням по агрохімічному обслуговуванню сільського господарства «Союзсельхозхимия» і Головним управлінням ветеринарії Держагропрому СРСР 14.06.1989 року, прошу створити при сільській/селищній _____ раді/об'єднаній територіальній громаді постійно діючу комісію з питань бджільництва, а також встановлення факту отруєння бджіл.

П.І.Б.

підпис

дата